

Malmö den 16 mars 2016

Anna Johansson, Infrastrukturminister,
Näringsdepartementet

Lena Erixon, Generaldirektör, Trafikverket

Lennart Andersson, Regionchef Syd, Trafikverket

Dan Eliasson, Rikspolischef, Polisen

Ulf Sempert, Polismästare region syd,
Polismyndigheten

Angående installation för gränskontroll

Handelskammaren har följt den publika diskussionen om planer på en ny perrong vid Hyllie station för gränskontroll som diskuteras mellan Polisen och Trafikverket.

Vi har uppfattat att Trafikverket på Polisens uppdrag eller dess önskemål förbereder investering i en fast installation på Hyllie station för gränskontroll i form av en särskild perrong.

Vi vill härmed framföra våra synpunkter.

- Handelskammaren avstyrker bestämt att en ny perrong skapas för detta syfte. Det har skadliga effekter för näringslivet och vi anser att det strider mot Schengens kodex. Vi ifrågasätter också processen i hanteringen.
- Handelskammaren förutsätter att processen kring förslaget avslutas och att planeringen upphör innan kostnader för projektering och andra handlingar förslösas.

Skälen för detta är följande:

Det saknas processunderlag för analys och beslut

Det har såvitt vi kunnat inhämta inte inletts någon formell offentligt tillgänglig process eller remisshantering som grund för analys och ställningstagande. Formella utredningsdirektiv tycks inte finnas. Om uppgifter i media är korrekta tycks dock Polismyndigheten och Trafikverket agera för att skapa en fast och permanent gränskontrollanläggning. Förslaget skulle ha stora konsekvenser för arbetsmarknaden och hela regionens ekonomi och kräver därför en formell process och minst lika bred remiss som är normalt vid beslut om infrastrukturanläggningar.

Fasta anläggningar för gränskontroll är inte lagliga i förhållande till Schengen

Vidare ifrågasätter vi att det är lagligt att inrätta en perrong vars syfte är gränsbevakning.

En dansk rättslig analys (Juristen 5/6 2011) granskade förslag om att inrätta permanenta installationer för gränskontroll i Danmark och fann att detta knappast är förenligt med Schengen.¹

Vi vill påminna om bland annat följande artiklar i Kodexen för Schengen.

Artikel 16 stadgar att ”Återinförandet av gränskontroll för personer vid de inre gränserna bör förbli en exceptionell åtgärd inom ett område med fri rörlighet för personer. Gränskontroll och formaliteter som enbart grundas på själva gränspassagen bör inte förekomma.”

Vidare påminner vi om formuleringen i artikel 22 om att ”Medlemsstaterna skall undanröja alla hinder för ett smidigt trafikflöde vid gränsövergångsställen”.

Ett agerande som siktar på att investera i fasta installationer för gränskontroll är knappast förenliga med dessa artiklar och andra delar av Schengen. Permanenta gränskontroller är ett tänkbart alternativ endast i ett läge där Sverige beslutat att lämna Schengensamarbetet. Att i spekulation på ett sådant scenario utreda fasta installationer sänder en märklig politisk signal. Vi ifrågasätter att denna är förankrad i regeringsbeslut.

Införande av fasta strukturer för gränskontroll påverkar investeringsklimat och tillväxt

Inrättande av fasta strukturer för gränskontroll riskerar att påverka svensk och dansk tillväxt. Att polisen har en fast struktur installerad för gränskontroll kan komma att tolkas som att gränskontroll anses bli en permanent eller regelbundet återkommande förekomst i Öresundsregionen.

Detta är liktydigt med en politisk risk i regionen som är skadlig för integration, och investeringar och internationellt handelsutbyte Sverige-Danmark.

Regionen erbjuder en unik mix av förutsättningar som inte finns på andra håll och vi bedömer att det därför rör sig om investeringar som inte kan fångas upp i Norden av andra regioner. Tillväxt i Öresundsregionen, i synnerhet dess svenska del, är därför ett starkt svenskt intresse.

Införandet av fasta strukturer kan påverka opinion och krav på slutna gränser

Vi ser en reell risk att själva inrättandet av en sådan perrong i sig bidrar till permanenta kontroller som inte är önskvärda. Inrättandet av gränskontroll är en tillfällig insats och bör ses som en exceptionell händelse. Vi vet dock att det finns politiska krafter som vill verka för permanenta gränskontroller.

Vi vill påminna om att det danska Folketinget beslutade om vad som kallades permanenta kontroller mot Sverige och Tyskland under sommaren år 2011. I det efterföljande valet ändrades Folketingets sammansättning och initiativet avvecklades. Notera att det 2011 inte fanns de volymer av flyktingar som varit fallet sedan hösten 2015. Likväl fanns en politisk rörelse för gränshinder som vann parlamentariska förhandlingsframgångar.

¹ Willemoes Jørgensen och Sørensen (2011), Grænsekontrol ved EUs indre grænser, Juristen nr 5/6 2011. Carsten Willemoes Jørgensen är adjunkt, ph.d, Aarhus Universitet, och Karsten Engsig Sørensen är professor, dr.jur., juridisk Institut, Aarhus Universitet

Att Polisen som statlig myndighet vill upprätta fasta permanenta installationer, som hindrar trafiken inom Öresundsregionen, kommer att användas som argument för att dessa anläggningar också skall användas när investeringen väl är gjord.

Alternativ erbjuder bättre lösningar

Det har framförts i media att bevekelsegrunderna för att upprätta denna fasta struktur (ny perrong) är personalpolitiska inom Polisen och att det underlättar trafikflödet givet beslutet om tillfälliga gränskontroller.

Vi ifrågasätter att denna lösning, med en ny perrong för gränskontroll, underlättar trafikflödet.

Vi anser att det därtill är helt orimligt att polismyndighetens personalbehov skall styra investeringar i infrastrukturanläggningar som påverkar svenska kommersiella intressen. Om detta skall vara vägledande vill vi erinra om att det i så fall finns en stor mängd investeringar i landet som kan göra betydligt mer för att underlätta Polisens personalvård. Dessa måste i så fall undersökas först. Men framför allt är det en orimlig princip att en myndighets personalpolitik påverkar svensk handels- och näringspolitik på detta ingripande sätt.

Vi vill erinra om att det finns en rad andra insatser som kan göras för att underlätta trafikflödet. Handelskammaren vill påminna om att det finns internationella överenskommelser (SÖ2000:15) som ger Polismyndigheten mandat att i samverkan med dansk Polis finna lösningar. Detta kan exempelvis ske genom aktioner på dansk mark enligt SÖ 2000:15. Den ovan nämnda danska insatsen 2011 utfördes exempelvis på svensk mark. Sådana lösningar kan helt eliminera behovet av kontroll på svenska sidan. Exempelvis kan kontroller genomföras enbart på dansk sida eller rent av under färd på tågen. Vidare finns möjligheten att upprätta ett omfattande nordiskt samarbete baserat på nordiska passunionen om Sverige och/eller Danmark beslutar sig för att lämna Schengen.

Polisen och Trafikverket kan dock, som anförts ovan, inte agera på spekulation att Sverige kommer att avbryta sin medverkan i Schengensamarbetet.

Stora behov inom infrastrukturen måste prioriteras

Slutligen vill Handelskammaren påminna om att det finns stora konstaterade behov i det ordinarie trafiksystemet både avseende underhåll och nyinvesteringar. Resurser från Trafikverkets sida bör fokuseras på dessa. Inte ens i ett teoretiskt läge där Sverige står utanför Schengen är det därför utrett om denna investering kvalificerar sig i förhållande till andra behov.

Malmö den 16 mars 2016

SYDSVENSKA INDUSTRI- OCH HANDELSKAMMAREN

Per Tryding

vice VD